

Kapisztrán Szent János

János Dél-Itáliában, a mai Abruzzi tartományban található Aquila közelében, Capestrano faluban született. Apja "északi báró", minden valószínűség szerint német származású zsoldoskapitány, mert a család később Tedeschinek, azaz Németnek nevezte magát. Az Anjou uralkodókkal költözött délre, és végül a nápolyi király hűbérese lett. A Nápolyi Johanna körül kialakult hatalmi viszály miatt sokat szenvedett a környék, és bizakodva tekintettek a határozott idegen úrra. Tőle azt remélték, hogy megvédi a népet. De hamarosan, 1392-ben életét vesztette, és ellenségei könyörtelenek voltak. János gyermekkorának egyik szörnyű élménye volt, hogy a szeme láttára égették fel atyja várát.

János ifjúkorában világi életet élt, jogot tanult, a perugiai egyetemen a jogtudós Pietro de Ubaldis tanítványa volt, sikeres bíró és csakhamar a nápolyi törvényszék elnöke lett. 1412-ben Nápolyi László Perugia kormányzójává nevezte ki. Mivel a város az idegen uralom elleni zavargások helyszíne volt, János azt kapta feladatul, hogy kemény kézzel állítsa helyre a rendet, amit sikerrel teljesített is. 1416-ban azonban a szomszéd tartományi központ, Rimini ura elfogta és börtönbe vetette. A fogság alatt János kétségbeesésében elvetette egész korábbi életét, és amikor sikerült kiváltani a fogságból magát, 1416. október 4-én belépett a ferences rendbe.

Bernardin tanítványa lett. Őt követve pappá szentelésétől 1420-tól kezdve nagy hatással tartotta prédikációit számos városban. Nevének hallatán akkora tömeg gyűlt össze, hogy a templomok nem tudták befogadni az embereket, így aztán többnyire a tereken tartotta prédikációit. Amikor nem prédikált az eretnokséget ostromozó műveket írt. Az igehirdetés közben tevékenyen támogatta Szent Bernardin reformjait, melyek főként a renden belüli szigorúbb hierarchikus fegyelmet irányozták elő. Sziénai Bernardinhoz hasonlóan különös tiszteletet tulajdonított Jézus Szent Nevének, ami miatt őt is eretnokséggel vádolták meg. 1429-ben Jánost más obszerváns szerzetesekkel együtt Rómába rendelték és társai, mint kiváló szónokot őt bízták meg, hogy tisztázza őket a vádak alól, ami a bíborosi testület előtt sikerült is neki. Hamarosan már az inkvizíció fő vezetőjeként tevékenykedett Ferrarában, Velencében, majd Szicíliában.^{[1][2]}

IV. Jenő és V. Miklós gyakran bízták meg követi feladatokkal, amelyek teljesítése során nem válogatott az eszközökben. 1439-ben őt küldték követségbe Milánóba és Burgundiába, hogy V. Félix ellenpápa működését megakadályozza, 1446-ban a francia király udvarába helyezték pápai nagykövetként, ahol 1449-re sikerült végleg felszámolnia az akkor már 70 éve fennálló avignoni ellenpápaságot.

1451-től működési helyét a Habsburgok bécsi udvarába tette át, mint a pápa apostoli nunciusa. Szolgálatának ideje alatt bejárta a Német-római Birodalom, Csehország és Magyarország területét. Huzamosabb időt töltött IV. Kázmér lengyel királynál is. A 15. század itáliai prédikátorai közül az egyetlen volt, aki Itálián kívül is nagy hatást gyakorolt. Az inkvizíció vezetőjeként az eretnekek üldözését irányította Lengyelországban, Németországban, Csehországban, Magyarországon és Moldvában. Mindenekelőtt azonban a csehországi husziták német és magyar földön is rohamosan terjedő vallási mozgalmának kiirtását tűzte ki célul.

Végül, miután 1453-ban Konstantinápoly elesett, 1454-ben III. Callixtus pápa a hetvenes éveikhez közeledő Kapisztrán Jánost küldte, hogy prédikációjával főként Németországban az Oszmán Birodalom ellen gyűjtsön kereszteseket. 1455-ben Magyarországra érkezett és a török elleni széles nemzeti összefogás létrehozásán fáradozott. A korábbi sikertelenséggel nem törődve 1456 tavaszán újra lelkesen fogott hozzá a keresztések toborzásához. A sikeresen összegyűjtött sereggel 1456 nyarán Hunyadi János táborába sietett, hogy segítse a nagy hadvezért Nándorfehérvár megvédésében, melyet akkor már II. Mehmed szultán serege ostromolt. Hunyadival együtt seregével sikeresen törve át a török hajózárat bejutott a várba, ahol az ostromlottak nagy lelki segítségére volt. Az ostrom alatt mindvégig buzdította a harcolókat, akik sikerrel verték vissza a megújuló rohamokat. A sikeren felbuzdulva bátor tette szánta el magát. Keresztjét a magasba emelve vezette lelkes kereszties seregét a meglepett törökre. Ezt látva Hunyadi is kitört, és az egyesült sereg elsöpörte az ostromlókat.

Kapisztrán János nem sokkal a diadal után a táborban dülő pestis áldozata lett. Betegágyán a Szerém vármegyei Újlakon maga V. László király is meglátogatta. Kívánságára a pápától küldött keresztel ékesített ruhában temették el.

A pápa a keresztések győzelmének örömhírére rendelte el az Urunk színeváltozása új ünnep bevezetését a katolikus egyházban, és a győzelem emlékét őrzi a déli harangszó is, amelyet a harcolók megsegítésére rendeltek el a harcok alatt. Kapisztrán Jánost 1690-ben VIII. Sándor pápa szentté avatta. Bár holtteste a török uralom zavaros éveiben örökre eltűnt, a magyar katolikus egyház ma is saját szentjeként emlékezik rá. Szobrát 1921-ben a budai várban a helyőrségi templom előtt állították fel. Emléknapja, egyben halálának napja október 23.

Kapisztrán 1456-os szervező útjai során többször is megfordulhatott a híres bárti kegyhelyen, ahol mindig nagy népsokaság tartózkodott. Szekcsői Herceg Pál (+1482) Kapisztrán szentté avatási perében azt vallotta, hogy korábban már találkozott Kapisztránnal és vendégül is látta őt Szekcsőn. Ezt lábfekélyének csodás gyógyulása kapcsán vallotta. Tehát ekkor biztosan áthaladt Bártán is.

1456 április és júniusa között Kapisztrán a Duna és a Tisza mentén hirdette a kereszties háborút. Sokan jelentkeztek a kereszties zászló alá. „kézművesek, pórok, szegény emberek, papok, deákok, kolduló barátok és ehhez hasonló bűnbánók gyülekeztek, a legtöbben karddal, parittyával, ijjal voltak felszerelve, lándzsája, puskája kevésnek volt, lovasok pedig éppen nem voltak köztük – olvashatjuk Kapisztrán kísérlőjének leveléből.” Herceg Ráfáel kalocsai érsek hívei között tartózkodott, hogy személyes jelenlétével biztosítsa a sikert. Gyülekezőkely volt: Bács, Kölyüd, Apatin és Szeged. Az érsek Apatinban tartózkodott, ahova Kapisztránt várták. Tehát ekkor is a közelben járt, biztosan megfordult Bártán is.